

Висвітлено досвід роботи Інформаційного Центру РМК відділу освіти Полтавської райдержадміністрації, діяльність якого спрямована на інформаційне забезпечення інноваційної діяльності педагогів.

Освещены материалы опыта работы Информационного Центра РМК отдела образования Полтавской райгосадминистрации, деятельность которого направлена на информационное обеспечение инновационной деятельности педагогов.

The article highlights the contributions of experience Information Center RMK Department of Education Poltava district administration, which aims at providing information innovation teacher.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

В.І.Павленко

*Вчитель творить найбільше
багатство суспільства – Людину...*

В.О. Сухомлинський

Головна риса сучасного світу – стрімкі зміни. В умовах соціально-економічних перетворень та якісних суспільних нововведень школа не може залишатись недоторканою стабільною системою, освітні заклади не можуть розвиватись не проектуючи свою діяльність у нових соціокультурних умовах. На їх розвиток впливають демографічні й етнічні чинники, оновлення філософії та парадигми освіти, освітній простір, розробка нових концепцій змісту та структури навчання, концепцій управління тощо. Це викликає необхідність модернізації парадигми освіти, тобто об'єктивно обумовлює особливу значущість інновацій у педагогічній сфері. Важливим фактором ефективності освіти стає впровадження нових, прогресивних педагогічних технологій. На сьогодні інноваційна діяльність освітнього закладу є умовою його виживання, гарантією соціальної безпеки його вихованців та всіх учасників педагогічного процесу.

Носієм педагогічних інновацій є творчі, енергійні вчителі, які фахово здатні, морально і матеріально зацікавлені у проведенні інноваційних змін, опануванні й реалізації нового. У нинішніх умовах особливої актуальності набуває діяльність сільського вчителя. Динамізм соціальних проблем на селі, зростання масштабів соціально-економічних перетворень посилюють вимоги до сільської школи. Внутрішньошкільна науково-методична робота має забезпечувати підтримку належного професійного рівня кожного з педагогів і колективу в цілому, формування високої загальної і професійної культури сільського вчителя, його готовності до творчості, до вироблення власного індивідуального стилю педагогічної діяльності, до прийняття нестандартних рішень,

уміння співпрацювати з учнями, батьками, колегами. Поряд із цим, труднощі в організації цілеспрямованої, системної науково-методичної роботи в межах сільської школи через віддаленість від районного методичного кабінету, опорних шкіл, культурних центрів, недостатній рівень підготовки організаторів науково-методичної роботи, обмеженість професійного спілкування вчителів, слабку матеріальну базу шкіл ускладнюють процес підвищення рівня професійної компетентності педагогів, погіршують умови для їхньої самоосвітньої діяльності.

Будь-яка освітня інновація починається з творчої особистості (носія інновації), який має певну педагогічну ідею (ядро інновації) і проводить експеримент (джерело інновації) [1, с. 338]. Цілком очевидно, що для забезпечення результативності освітнього процесу кожен учитель повинен оперативним отримувати інформацію про педагогічні інновації, сучасні технології навчання, мати повну і достовірну інформацію про передовий педагогічний досвід.

Враховуючи специфіку організації науково-методичної роботи у школах сільської місцевості, зважаючи на обмеженість ресурсної бази сільського навчального закладу, необхідність підвищення якості освітніх послуг, у Полтавському районі створено у вересні 2008 року Інформаційний Центр районного методичного кабінету відділу освіти (ІЦ РМК). Головною метою центру є створення сучасного інформаційно-освітнього середовища в мережі навчальних закладів району, що відповідає потребам сьогодення і забезпечує вільний доступ до нього (рис. 1).

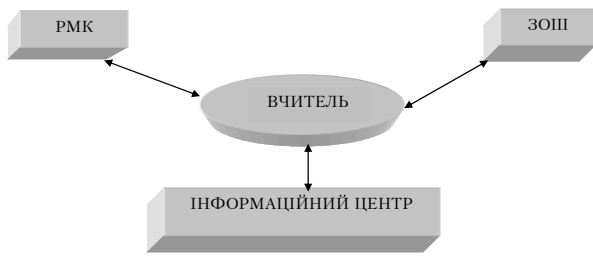

Рис.1. Схема взаємодії учасників навчально-виховного процесу

Діяльність ІЦ РМК спрямована на забезпечення науково-методичних потреб вчителів, адміністрацій шкіл через своєчасне доведення інформації засобами електронного зв'язку; задоволення освітніх потреб, індивідуальних запитів та інтересів педагогічних працівників, розвиток їх творчих можливостей, зростання рівня педагогічної культури та якісного складу педагогічних кадрів.

На сучасному етапі діяльності Інформаційного Центру виокремилися основні завдання та напрями роботи, а саме:

- вивчення рівня освітньо-інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу в навчальних закладах району, інформаційних потреб користувачів та ступеня їх задоволення;

- формування єдиного Фонду інформаційних ресурсів з урахуванням інформаційних потреб учасників навчально-виховного процесу;

- упровадження сучасних інформаційних технологій, комп'ютеризації інформаційних процесів, надання доступу до вітчизняних та світових інформаційних ресурсів через Інтернет;

- ведення власної веб-сторінки на офіційному веб-сайті відділу освіти;

- створення мережі електронного зв'язку "ЗОШ ↔ ІЦ РМК ↔ РМК".

Діяльність центру передусім – це:

- ♦ обробка та пошук замовлених документів, виготовлення їх електронних копій;

- ♦ електронна доставка документів шляхом копіювання баз даних бібліографічних записів та забезпечення доставлення копій електронною поштою, факсом, роздрукуванням на принтері з подальшою передачею замовнику;

- ♦ аналітичне опрацювання документів, що надійшли до фонду ІЦ РМК, створення єдиного довідниково-пошукового апарату у паперовій та електронній формах;

- ♦ ведення електронного обліку та бази даних користувачів;

- ♦ забезпечення інформаційних потреб користувачів шляхом використання електронної доставки документів;

- ♦ створення відповідних умов для індивідуальної роботи педагогічних працівників, підтримка їх діяльності у галузі створення медіа продуктів;

- ♦ індивідуальні та групові консультації, практичні поради, показ технологічних аспектів роботи з медіаінформацією;

- ♦ довідниково-інформаційне обслуговування педагогічних працівників з використанням всіх форм колективного та індивідуального обслуговування, зокрема інформування про нові надходження методичної літератури та періодичних видань;

- ♦ проведення представницьких педагогічних заходів (виставки, творчі звіти, професійні конкурси, презентації передових педагогічних технологій району тощо).

Реалізація завдань, покладених на ІЦ РМК, здійснюється поетапно (рис. 2):

Інформаційним Центром сформовано банк педагогічної інформації, як основи єдиної інформаційної служби навчальних закладів району. Центр накопичує і систематизує інформацію з предметів, розділів, тем та розміщує її на офіційному веб-сайті відділу освіти. В результаті – вчителі без особливих зусиль можуть ознайомитись із сучасними освітнянськими здобутками й бути поінформованими у своїй галузі якнайкраще. Вся періодика, яка надходить до ІЦ РМК, обробляється, систематизується, що, в свою чергу, дає змогу вчителю скористатися наявним матеріалом з найменшою затратою часу.

У виконанні вчителя його освітня інновація – це мистецтво. Але наскільки ефективним буде впровадження даної інновації в інших навчальних закладах у значній мірі залежить саме від інноваційної освітньої технології. Проаналізувавши та врахувавши інформаційні потреби вчителів ЗОШ району, ми зібрали науково-методичні матеріали з певних тем та сформували:

- єдиний Фонд інформаційних ресурсів (матеріали на електронних, паперових носіях, аудіо- та відеоматеріали), що постійно поповнюється за рахунок інформаційних ресурсів мережі Інтернет, бібліографічних та повнотекстових баз і банків даних інших установ та організацій;

- єдиний довідниково-пошуковий апарат у традиційній та електронній формах (каталог літературних джерел);

- банк освітніх інновацій (зібрано матеріали про педагогічні системи, технології, які використовуються у вітчизняній та зарубіжній практиці, інноваційні проекти);

- банк даних адрес передового педаго-

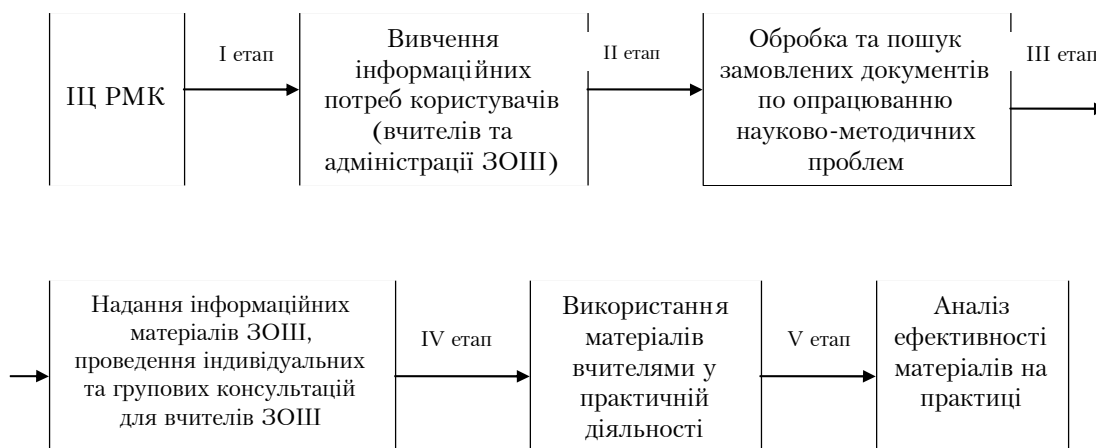

Рис. 2. Етапи реалізації завдань ІІС РМК

гічного досвіду (ППД).

Хотілося б зупинитися саме на останньому. Цілком очевидно, що сьогодні вивчення ППД набуває особливого значення для педагогів, що працюють в інноваційному режимі, адже передовий педагогічний досвід – це одне із джерел інноваційної діяльності.

Під поняттям **передовий педагогічний досвід** розуміють сукупність знань, умінь і навичок, здобутих у процесі практичної навчально-виховної роботи [1, с. 56]. ППД – це педагогічна діяльність, у процесі якої стабільні позитивні результати забезпечуються використанням оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання та виховання, нових освітніх систем або інтеграції традиційних форм, методів, прийомів і засобів [2, с. 22]. На важливу роль педагогічного досвіду вказували К. Д. Ушинський, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський, Ю. К. Бабанський [3, с. 21] (рис. 3).

Питанням перспективного педагогічного досвіду приділялась велика увага на всіх етапах розвитку освіти. Так, рішенням колегії Міністерства освіти України від 23.11.1987 р. за № 9/108 "Про вдосконалення системи вивчення й поширення передового педагогічного досвіду" визначено порядок вивчення, узагальнення й поширення передового педагогічного досвіду на всіх рівнях освіти. Документ не втратив своєї актуальності, оскільки в ньому наголошується, що відділи освіти, методичні служби спільно із керівниками освітніх закладів зобов'язані виявляти, готувати, ґрунтовно вивчати передовий досвід, виявляти нове, раціональне в роботі окремих учителів і сприяти впровадженню найкращих результатів у педагогічну практику [4, с. 47].

Впровадження ППД – найбільш недосконала ланка методичної роботи. Проте

практика свідчить, що саме від чіткої її організації залежить досягнення стійких високих результатів навчально-виховного процесу за мінімальної витрати зусиль педагогічного колективу. Для цього необхідно своєчасно побачити й належним чином оцінити оригінальне, нове й перспективне в роботі учителя, створити сприятливі умови для впровадження ППД в практику. У Полтавському районі вивчається, узагальнюється та поширюється передовий педагогічний досвід (рис. 4).

Інформаційний Центр оснащений комп'ютерною, копіювальною технікою, пристроями для відеозапису, обладнанням для цифрового фото тощо. Це дає можливість здійснювати підготовку документальних, інформаційно-просвітницьких відеофільмів та роликів; щомісяця видавати інформаційний вісник "Все для вчителя", в якому висвітлюються питання щодо впровадження сучасних інноваційних технологій в навчально-виховний процес, новини в галузі освіти Полтавського району, матеріали з досвіду роботи вчителів ЗНЗ району.

Підвищення професійної майстерності педагогів і впровадження у практику роботи шкіл досягнень психолого-педагогічної науки є одними з найбільш важливих умов розвитку системи освіти в сільському регіоні. Тому особливого значення набуває організація внутрішньошкільної науково-методичної роботи. Працівники освіти району ведуть активну плідну роботу з підвищення якості навчання і виховання молоді з урахуванням вітчизняних освітніх і наукових традицій, з формуванням у випускників конкурентоспроможності, професійної і соціальної мобільності, здатності до неперервної освіти й духовного самовдосконалення. Інформаційним Центром підготовлено матеріали стосовно діяльності РМК на п'яту

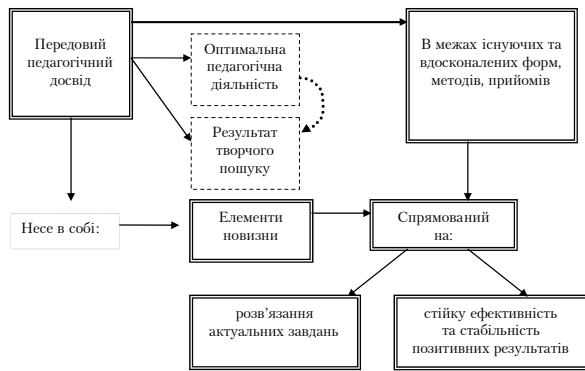

Рис. 3. Схема ППД за Ю. К. Бабанським

виставку-презентацію Освіта України "Інноваційні технології навчання" (29–31 жовтня 2008 року, м. Київ), дванадцятку Міжнародну виставку навчальних закладів "Сучасна освіта в Україні – 2009" (25–27 лютого 2009 року, м. Київ) та на виставку-презентацію "Інноватика в освіті України" (2–4 грудня 2009 року, м. Київ) – інноваційна розробка щодо організації науково-методичної роботи в школах сільської місцевості (РМК став лауреатом конкурсу у номінації: "Інноватика у загальній середній освіті"). Методисти РМК ознайомилися з найкращими розробками і впровадженнями інноваційних технологій у навчальний процес, новими формами виховання молоді, здобутками у модернізації національної освіти та ознайомилися з ними педагогічних працівників

загальноосвітніх шкіл району.

Таким чином, підняти рівень освіти до міжнародних стандартів можливо лише за умови поєднання досягнень науки і технологій з сучасними педагогічними інноваціями і творчими зусиллями усіх працівників освіти. Робота ІЦ РМК, безумовно, дозволяє донести до кожного сільського педагога найновіші досягнення педагогічної науки та практики, що сприяє ефективній діяльності освітньої системи району.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : [навчальний посібник] / І.М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2004. – 351 с.
2. Інноваційна діяльність педагога : від теорії до успіху : інформаційно-методичний збірник / [упорядкув. Г. О. Сиротенко]. – Полтава : ПОІППО, 2006. – 124 с.
3. Бабанський Ю. К. Методы обучения в современной общеобразовательной школе / Ю. К. Бабанский. – Москва : Просвещение, 1985. – 205 с.
4. Про вдосконалення системи вивчення і поширення передового досвіду // Збірник наказів та інструкцій Міністерства освіти України. – 1988. – №1.

Стаття надійшла в редакцію 24.02.2010 ■

Рис. 4. Вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду у Полтавському районі